มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
คณะวิศวกรรมศาสตร์

การสอบกลางภาค ประจำภาคการศึกษาที่ 1 **ปีการศึกษา 2553**

วันที่ 31 กรกฎาคม 2553 **เวลา 9.00 -12.00 น**

วิชา 223-421 Water Pollution and Water Quality Management **ห้องสอบ S102**

คำชี้แจง
1. ข้อสอบมี 6 ข้อ 14 หน้า แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คะแนนรวม 100 คะแนน
2. ข้อสอบส่วนที่ 1 มี 4 ข้อ คะแนนรวม 65 คะแนน
3. ข้อสอบส่วนที่ 2 มี 2 ข้อ คะแนนรวม 35 คะแนน
4. ให้เขียนคำตอบทั้งหมดลงในตัวข้อสอบนี้
5. อนุญาตให้นำเครื่องคิดเลขเข้าห้องสอบได้ทุกรุ่น
6. ไม่อนุญาตให้นำเอกสาร หนังสือ หรือตำราใดๆ เข้าห้องสอบ

ทุจริตในการสอบ โทษขั้นต่ำ คือ ปรับตกและพักการเรียน 1 ภาคการศึกษา

ชื่อ.....สกุล.....รหัส.....

ข้อ	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้
Part A		
1	15	
2	20	
3	22	
4	8	
Part B		
1	25	
2	10	
รวม	**100**	

จรงค์พันธ์ มุสิกะวงศ์
อุดมผล พืชน์ไพบูลย์
กรกฎาคม 2553

Part A <u>ส่วนที่ 1</u> ผู้ออกข้อสอบ ดร.จรงค์พันธ์ มุสิกะวงศ์ **(65 คะแนน)**

ข้อที่ 1 จงตอบคำถามต่อไปนี้ **(15 คะแนน)**

1.1 จงอธิบายความหมายของคำว่า Sustainability และจะนำมาใช้ในการจัดการทรัพยากรน้ำได้อย่างไร **(3 คะแนน)**

1.2 จงอธิบายความหมายของคำว่า Rainout และ Washout ตลอดจนอธิบายถึงความแตกต่างและการพามลพิษลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ **(4 คะแนน)**

- Rainout
- Washout
- Dry Deposition
- Evapostransportation

1.3 จงเรียงลำดับจากมากไปน้อยตามปริมาณน้ำจืดที่เก็บกักไว้ในแหล่งน้ำต่อไปนี้ **(3 คะแนน)**

ทะเลสาบน้ำจืด, น้ำใต้ดิน, น้ำผิวดินในแม่น้ำ

1.4 แหล่งน้ำบาดาลแบ่งออกได้เป็นกี่ประเภทอะไรบ้าง จงอธิบาย **(5 คะแนน)**

ข้อที่ 2 จงตอบคำถามต่อไปนี้ **(20 คะแนน)**

2.1 นักศึกษาได้รับมอบหมายให้ทำการวิเคราะห์น้ำในแหล่งน้ำต่อไปนี้ 1) น้ำบาดาล 2) น้ำดิบประปาจากแม่น้ำ 3) น้ำทิ้งที่ผ่านการบำบัดด้วยกระบวนการทางชีวภาพ และ 4) น้ำดื่มบรรจุขวด ในการดำเนินการนั้นมีงบประมาณจำกัด นักศึกษาต้องตัดสินใจเลือกตัวแปรที่ต้องวิเคราะห์เพื่อใช้เป็นตัวแทนของ 1) ลักษณะทางกายภาพ 2) ลักษณะทางเคมี 3) ลักษณะทางชีวภาพ 4) สารอินทรีย์ 5) สารอนินทรีย์ โดยในแต่ละลักษณะตัวแทน เลือกวิเคราะห์ได้ไม่เกิน 2 พารามิเตอร์

จงเลือกพารามิเตอร์ที่จะใช้วิเคราะห์น้ำจากทั้ง 4 แห่ง ให้ครอบคลุมประเภทสิ่งปนเปื้อนทั้ง 5 ประเภท **(10 คะแนน)**

1) น้ำบาดาล

ลักษณะทางกายภาพ:

ลักษณะทางเคมี:

ลักษณะทางชีวภาพ:

สารอินทรีย์:

สารอนินทรีย์:

2) น้ำดิบประปาจากแม่น้ำ

ลักษณะทางกายภาพ:

ลักษณะทางเคมี:

ลักษณะทางชีวภาพ:

สารอินทรีย์:

สารอนินทรีย์:

3) น้ำทิ้งที่ผ่านการบำบัดด้วยกระบวนการทางชีวภาพ

ลักษณะทางกายภาพ:

ลักษณะทางเคมี:

ลักษณะทางชีวภาพ:

สารอินทรีย์:

สารอนินทรีย์:

4) น้ำดื่มบรรจุขวด

ลักษณะทางกายภาพ:

ลักษณะทางเคมี:

ลักษณะทางชีวภาพ:

สารอินทรีย์:

สารอนินทรีย์:

2.2 น้ำดื่มสำหรับอุปโภคและบริโภคไม่ควรมีค่า TON ซึ่งเป็นการวิเคราะห์กลิ่นมากกว่า 3 ในการทดลองใช้ปริมาตรน้ำตัวอย่างมากที่สุดซึ่งเจือจางแล้วดมไม่ได้กลิ่น (A) เท่ากับ 175 มิลลิลิตร ส่วนปริมาตรน้ำที่ปราศจากกลิ่นที่นำมาเจือจางน้ำตัวอย่างให้มีปริมาตร 200 มิลลิลิตร (B) มีค่าเท่ากับ 25 มิลลิลิตร จงหาว่าน้ำที่นำมาทำการทดลองสามารถใช้สำหรับอุปโภคและบริโภคได้หรือไม่จงอธิบาย **(4 คะแนน)**

<u>กำหนดให้</u> $TON = \frac{A+B}{A}$

2.3 ให้จับคู่คำ (1-6) กับความหมายหรือความเกี่ยวข้อง (A-F) ต่อไปนี้ **(6 คะแนน)**

.....1. Denitrification

.....2. Eutrophication

.....3. Fluoride

.....4. Dioxin

.....5. Cryptosporidium and Giardia

.....6. Biomanicifications

A. ถ้ารับในปริมาณมากจะทำให้ฟันมีสีซีดลง และเกิดความผิดปกติของกระดูก

B. เชื้อโรคที่ทำให้เกิดท้องร่วงอย่างรุนแรง

C. การเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของพืชน้ำเนื่องจากมีไนโตรเจนและฟอสฟอรัสมากเกินไป

D. NO_3^- -----> NO_2^- -------> NH_3/N_2

E. การสะสมของสารพิษเนื่องจากการบริโภคอาหารที่มีสารพิษดังกล่าว

F. สารที่เกิดจากการเผาไหม้ในกระบวนการอุตสาหกรรม และเป็นสารก่อมะเร็ง

ข้อที่ 3 จงตอบคำถามต่อไปนี้ **(22 คะแนน)**

3.1 มลพิษน้ำแบ่งตามแหล่งกำเนิดได้กี่ประเภท และจงยกตัวอย่างแหล่งกำเนิดในแต่ละประเภทมาอย่างละ 3 ตัวอย่าง แหล่งกำเนิดประเภทใดควบคุมได้ยากกว่ากันจงอธิบาย **(4 คะแนน)**

3.2 จงอธิบายความหมายของคำต่อไปนี้ **(8 คะแนน)**

- Oxygen Demand Waste
- Toxic Tides
- Maximum Contaminant Level (MCL) และ Maximum Contaminant Level (MCLG)
- Best Management Practice

3.3 จากผลการประเมิน Total Maximum Daily Load (TMDL) ของ NO_3^--N Loading ของอ่างเก็บน้ำแห่งหนึ่งดังแสดงในตารางที่ 1 (10 คะแนน)

กำหนดให้

- อ่างเก็บน้ำมีปริมาตร 30×10^6 m^3
- ความเข้มข้นของ NO_3^- -N ในอ่างเก็บน้ำมีค่าเท่ากับ 0.0025 kg/m^3
- กระบวนการทางชีวภาพในอ่างเก็บน้ำลด NO_3^--N ได้ 0.0001 kg/m^3-d
- มาตรฐานค่าความเข้มข้นของ NO_3^- -N ในน้ำจากทะเลสาบมีค่าเท่ากับ 0.005 kg/m^3

ตารางที่ 1 TMDL for Total NO_3^--N Loading

Scenarios	Percent Reduction of NO_3^- -N (%)	Point Source (kg/day)	Non-point Source (kg/day)	Total (kg/d)
1.สภาวะปัจจุบัน (Base Case)	0	2,500	1,100	3,600
2.การลดการปล่อย NO_3^- -N โดยเพิ่มการบังคับใช้กฎหมายกับแหล่งกำเนิดแบบ Point Source	10	2,250	1,100	3,350
3.การรณรงค์ให้ดำเนินการ Best Management Practice (BMP) กับแหล่งกำเนิดแบบ Non-point Source	10	2,500	990	3,490
4.ดำเนินการทั้งข้อที่ 2 และข้อที่ 3	10 for Point Source และ10 for Non-point source)	2,250	990	3,240

จงตอบคำถามต่อไปนี้

(1) จงหามวลของ NO_3^- -N ที่เหลืออยู่ในอ่างเก็บน้ำต่อวันในสภาวะปัจจุบัน

(2) ถ้าไม่ดำเนินการลดการทิ้ง NO_3^- -N ลงสู่อ่างเก็บน้ำภายในระยะเวลากี่วันค่าความเข้มข้นของ NO_3^- -N .ในอ่างเก็บน้ำจึงจะสูงกว่าค่ามาตรฐาน

(3) การดำเนินการลดมลพิษทั้ง 3 วิธีทำให้ค่า NO_3^- -N ไม่ต่ำกว่าค่ามาตรฐานได้หรือไม่ ถ้าไม่ได้ในแต่ละวิธีมีระยะเวลากี่วันค่า NO_3^- -N จึงจะสูงกว่าค่ามาตรฐาน (ให้แสดงวิธีการคำนวณทั้ง 3 วิธี) และจงแสดงให้เห็นว่าต้องลดมลพิษอย่างน้อยกี่เปอร์เซ็นต์ของค่า Total NO_3^- -N จึงจะทำให้ค่า NO_3^- -N ในน้ำต่ำกว่าค่ามาตรฐาน

ข้อที่ 4 จากข้อมูลการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำแม่น้ำสายบุรีโดยมีจุดเก็บตัวอย่าง 4 จุดดังรูปที่ 1 โดยทิศทางการไหลของน้ำไหลจากต้นน้ำลงสู่ทะเลอ่าวไทยทางทิศเหนือ ส่วนผลการวิเคราะห์น้ำแสดงดังตารางที่ 2

จากตารางมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดินจงหาว่า **(8 คะแนน)**

(1) คุณภาพน้ำที่แต่ละสถานีจัดอยู่ในประเภทใด (ให้นักศึกษาเขียนคำตอบลงในตารางที่ 1) **(4 คะแนน)**

(2) จงอธิบายความแตกต่างของคุณภาพน้ำบริเวณต้นน้ำและท้ายน้ำตลอดจนให้ใช้วิธีการที่เรียนในห้องเรียนเสนอแนวทางปรับปรุงคุณภาพน้ำ **(4 คะแนน)**

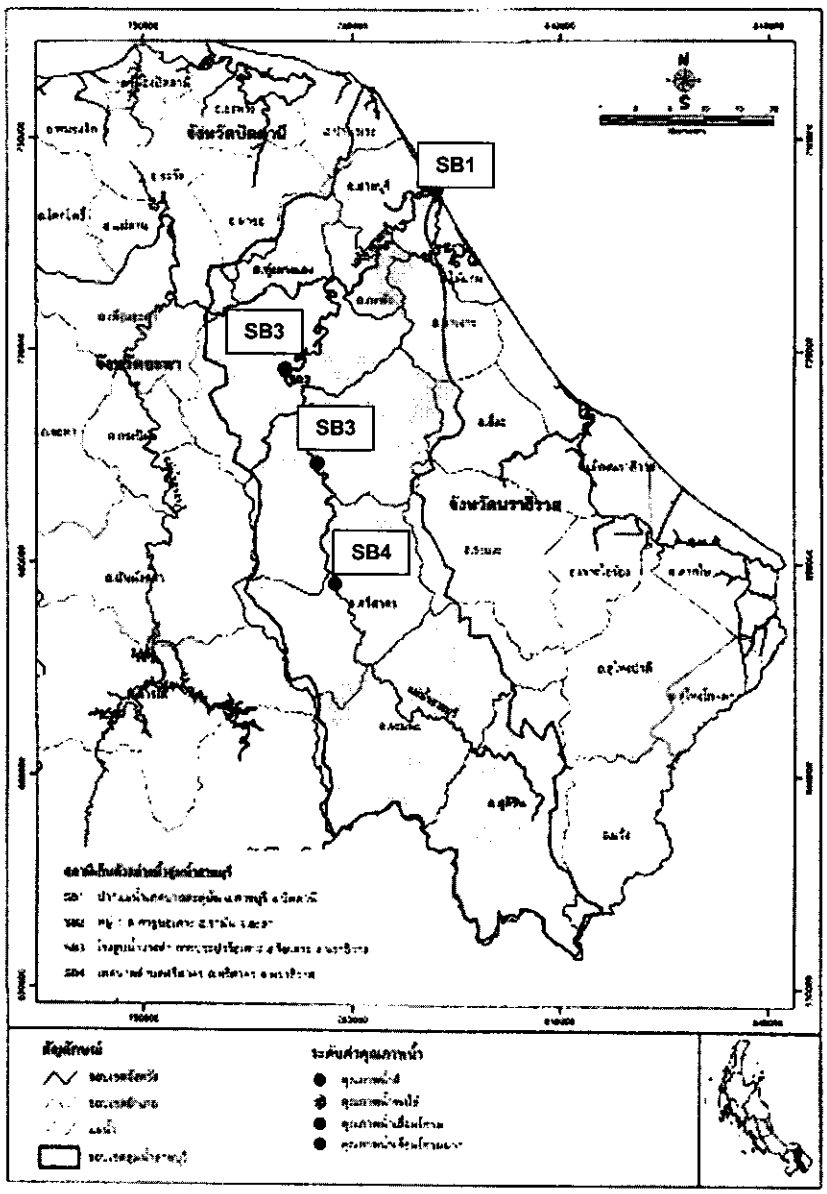

รูปที่ 1 สถานีเก็บตัวอย่างน้ำแม่น้ำสายบุรี

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์น้ำ

พารามิเตอร์	SB1	SB2	SB3	SB4
DO (mg/L)	4.7	4.4	4.5	5.2
BOD (mg/L)	2.9	2.4	2.1	1.6

ตารางที่ 3 เกณฑ์กำหนดสูงสุดของค่า DO และ BOD ตามการแบ่งประเภทคุณภาพน้ำตามการใช้ประโยชน์

พารามิเตอร์	เกณฑ์กำหนดสูงสุด ตามการแบ่งประเภทคุณภาพน้ำตามการใช้ประโยชน์				
	ประเภท 1	ประเภท 2	ประเภท 3	ประเภท 4	ประเภท 5
DO (mg/L)	เป็นไปตามธรรมชาติ	6.0	4.0	2.0	-
BOD (mg/L)	เป็นไปตามธรรมชาติ	1.5	2.0	4.0	-

ตารางที่ 4 คุณภาพน้ำ ณ สถานีตรวจสอบคุณภาพน้ำทั้งหมด 4 สถานี

สถานี	**ประเภทคุณภาพน้ำ**
SB 1 ปากน้ำเทศบาลตะลุบัน อ.สายบุรี จ.ปัตตานี	
SB 2 หมู่ 1 ต.กายูบอเกาะ อ.รามัน จ.ยะลา	
SB 3 โรงสูบน้ำแรงต่ำ การประปารือเสาะ อ.รือเสาะ จ.นราธิวาส	
SB 4 เทศบาลตำบลศรีสาคร อ.ศรีสาคร จ.นราธิวาส	

Part B (35 คะแนน) รศ. ดร. อุดมผล พืชน์ไพบูลย์

1) แม่น้ำ "ก" มีลักษณะสมบัติดังต่อไปนี้ ความเร็วเฉลี่ย 0.30 เมตร/วินาที ความลึกเฉลี่ย 4.5 เมตร อัตราการไหลเฉลี่ย 5.0 ลูกบาศก์เมตร/วินาที BOD_5 0.5 มิลลิกรัม/ลิตร ออกซิเจนละลายน้ำ 6.5 มิลลิกรัม/ลิตร และอุณหภูมิเฉลี่ย 25 องศาเซลเซียส แม่น้ำ "ก" ไหลผ่านแหล่งชุมชนขนาดใหญ่ที่มีระบบบำบัดน้ำเสียรวม ที่มีตัวเลขปริมาณการใช้น้ำประมาณ 35,000 ลูกบาศก์เมตร/วัน และทำการปล่อยน้ำเสียที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ BOD_5 10 มิลลิกรัม/ลิตร ออกซิเจนละลายน้ำ 5.0 มิลลิกรัม/ลิตร และ อุณหภูมิเฉลี่ย 25 องศาเซลเซียส หลังจากที่แม่น้ำ "ก" ไหลผ่านจุดที่ทำการปล่อยน้ำเสียจากระบบบำบัดน้ำเสียรวมจากชุมชนไปเป็นระยะทาง 100 กิโลเมตร แม่น้ำ "ก" ได้ไหลไปบรรจบกับแม่น้ำ "ข" ภายหลังการรวมตัวของแม่น้ำทั้ง 2 สาย เป็นแม่น้ำ "ค" จงคำนวณหาระยะเวลาวิกฤต ระยะทางที่ออกซิเจนละลายมีค่าต่ำสุด และค่าออกซิเจนละลายต่ำสุดของแม่น้ำ "ค" โดยใช้ Oxygen Sag Curve Equation โดยสมมติว่าค่า BOD_5 ของน้ำในแม่น้ำ "ก" ที่บริเวณบรรจบกับแม่น้ำ "ข" มีค่าเท่ากับ 1.5 มิลลิกรัม/ลิตร **(25 คะแนน)**

<u>ข้อมูลคุณภาพน้ำ แม่น้ำ "ข" ก่อนไหลมาบรรจบกับแม่น้ำ " ก "</u>

1. อัตราการไหลต่ำสุดเฉลี่ย 3.5 ลูกบาศก์เมตร/วินาที
2. BOD_5 1.5 มิลลิกรัม/ลิตร
3. ออกซิเจนละลายน้ำ 5.0 มิลลิกรัม/ลิตร
4. อุณหภูมิเฉลี่ย 25 องศาเซลเซียส

<u>ข้อมูล แม่น้ำ "ค"</u>

1. ความเร็วเฉลี่ย 0.15 เมตร/วินาที
2. ความลึกเฉลี่ย 3.0 เมตร

<u>กำหนด</u>

<u>กำหนด</u> K_1 = 0.3 d^{-1} ที่ 20 องศาเซลเซียส

DO_{sat} = 7.63 มิลลิกรัม/ลิตร ที่ 25 องศาเซลเซียส

และสมมติค่าตัวแปรอื่น ๆ ได้ตามความเหมาะสม

<u>สูตร</u>

$$D = \frac{K_1 L_0}{K_2 - K_1}\left(10^{-K_1 t} - 10^{-K_2 t}\right) + D_0\left(10^{-K_2 t}\right)$$

$$t_C = \frac{1}{K_2 - K_1}\log\left[\frac{K_2}{K_1}\left(1 - D_0\frac{K_2 - K_1}{K_1 L_0}\right)\right]$$

โดยที่

D	=	DO deficit ที่เวลา t	= DO_{sat}-DO_t (mg/L)
DO_{sat}	=	ออกซิเจนละลายอิ่มตัวที่อุณหภูมิจริงของน้ำ	(mg/L)
DO_t	=	ออกซิเจนละลายที่เวลา t	(mg/L)
t	=	ระยะเวลาที่น้ำในแม่น้ำเคลื่อนที่ไปทางท้ายน้ำ	(d)
t_C	=	ระยะเวลาวิกฤต (Critical time)	

	=	เวลาที่ค่าออกซิเจนละลายมีค่าต่ำสุด (d)
D_0	=	DO deficit เริ่มต้น (mg/L)
L_0	=	Ultimate BOD ของน้ำในแม่น้ำ (mg/L) = $\frac{BOD_5}{\left(1-10^{-5K_1}\right)}$
K_1	=	Deoxygenation rate constant (d^{-1})
K_2	=	Reaeration rate constant (d^{-1}) = $\frac{CV^{n}}{H^{m}}$
V	=	ความเร็วเฉลี่ยของน้ำ (m/s)
H	=	ความลึกเฉลี่ยของน้ำ (m)
C	=	ค่าคงที่ = 2.2
n	=	ค่าคงที่ = 1
m	=	ค่าคงที่ = 1.33

ค่า K_1 และ K_2 จะแปรเปลี่ยนตามอุณหภูมิของน้ำ ตามความสัมพันธ์ดังต่อไปนี้

$$K_T = K_{20}\theta^{T-20}$$

โดยที่

T	=	อุณหภูมิของน้ำ (^{0}C)
K_T	=	Rate constant at actual temperature (d^{-1})
K_{20}	=	Rate constant at 20 ^{0}C (d^{-1})
θ	=	ค่าสัมประสิทธิ์ของการปรับแก้เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิ
	=	1.047

2) ปัจจุบันเทศบาลนครหาดใหญ่ได้ดำเนินการปรับสภาพการไหลของน้ำในคลองเตยให้มีน้ำไหลในคลองตลอดเวลา เพื่อรักษาทัศนียภาพของคลอง จงอธิบายผลกระทบต่อคุณภาพน้ำในคลองเตยจากการดำเนินการดังกล่าวที่เกิดขึ้นจากน้ำเสียชุมชนที่เกิดขึ้นในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ และเสนอแนะแนวทางการแก้ไข **(10 คะแนน)**